

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
TONIO MALLIA**

Seduta tal-25 ta' Mejju, 2006

Citazzjoni Numru. 650/2003

**Martin Bonello Cole u Mark Bugeja ghan-nom u *in*
rapprezentanza tad-ditta civili Grant Thornton**

vs

**L-Avukat Dottor Patrick Spiteri u martu Sylvana
Spiteri bhala kompartecipi fil-komunjoni ta' l-akkwisti
ma' l-Avukat Dottor Patrick Spiteri**

Il-Qorti:

Rat ic-citazzjoni pprezentata mill-atturi fis-27 ta' Gunju, 2003, li *in forza* taghha, wara li ppremettew illi:

Il-konvenut l-Avukat Dottor Patrick Spiteri kien talab lid-ditta attrici tipprovdlu servizzi ta' natura professjonali *in konnessjoni* ma' xoghol ta' "*due diligence*" dwar tlett kumpaniji esteri bl-ismijiet ta' G.M. Fiduciaria-Immobiliare

S.A., Conscor S.A., u Colomba Invest SIM S.p.A. (Dok GT1 – GT3);

Id-ditta attrici ezegwit parti sostanzjali ta' dan ix-xoghol u harget il-fatturi relattivi fit-3 ta' Dicembru, 2001 ammontanti fit-total taghhom ghas-somma ta' tmintax-il elf sitt mija u erbghin Lira Maltin (Lm18,640) (DOK GT4 – GT6);

Id-ditta attrici talbet lill-konvenut l-Avukat Dottor Patrick Spiteri diversi drabi sabiex ihallas l-ammonti dovuti izda huwa baqa' inadempjenti anke wara ittra bonarja tad-29 ta' Jannar, 2003 mibghuta lill-konvenuti (DOK GT7);

Ghalhekk is-somma ta' tmintax-il elf sitt mija u erbghin Lira Maltin (Lm18,640) ghadhom sal-lum dovuti mill-konvenuti lid-ditta attrici;

Sylvana Spiteri, hija mart l-Avukat Dottor Patrick Spiteri u kellha tiddahhal f'dawn il-proceduri ghall-integrita' tal-gudizzju *stante* illi hija kompartecipi fil-komunjoni ta' l-akkwisti ma' zewggha;

Talbu lill-konvenuti jghidu ghaliex din l-Onorabbli Qorti ghar-ragunijiet premessi u bid-dispensa tas-smiegh tal-kawza *a tenur* ta' l-artikolu 167 *et seq.* tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili u *in vista* ta' l-affidavit ta' l-attur *nomine* (Dok GT8) m'ghandhiex:

1. Tiddikjara lill-konvenuti debituri veru d-ditta attrici fis-somma ta' tmintax-il elf sitt mija u erbghin Lira Maltin (Lm18,640) dovuti ghar-ragunijiet suesposti;
2. Tikkundannhom ihallsu l-ammont hekk dovut;

Bl-ispejjez, inkluzi l-ispejjez ta' l-ittra legali datata 29 ta' Jannar, 2003 u tal-mandat ta' sekwestru kawtelatorju ppresentat kontestwalment ma' din ic-citazzjoni u bl-imghaxijiet mid-data tal-fatturi relattivi sad-data tal-pagament effettiv, kontra l-konvenuti li huma minn issa stess ngunti ghas-subizzjoni.

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat id-dikjarazzjoni guramentata tal-atturi;

Rat id-digriet ta' din il-Qorti tat-3 ta' Ottubru, 2003, li *in forza* tieghu awtorizzat lill-konvenuti jikkontestaw il-kawza, u pprefigitilhom terminu ta' 20 jum ghall-presentata tan-nota tal-eccezzjonijiet taghhom;

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenuti li *in forza* taghha eccepew illi:

1. It-talbiet attrici ghandhom jigu michuda *stante* li l-ammont mitlub ma huwiex dovut minn Patrick Spiteri imma minghand il-principali esteri tieghu, u dan kif kienu dejjem jafu u kif jirrikonoxxu l-atturi;
2. Fi kwalunkwe kaz, bla pregudizzju ghas-suespost, x-xogholijiet pattwiti ghadhom ma gewx kompletati u fil-fatt jonqos li jsir hafna xoghol u ghalhekk ma huwiex dovut il-pagament mitlub;
3. Fi kwalunkwe kaz u bla pregudizzju li kwalsiasi ammont li jista' jkun dovut huwa ferm anqas minn dik li qieghda tigi mitluba;
4. It-talbiet attrici huma kompletament infondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra l-istess atturi;
5. Salv eccezzjonijiet ulterjuri jekk ikun il-kaz.

Rat id-dikjarazzjoni guramentata tal-konvenuti;

Semghet il-provi li ressq u l-partijiet;

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti ezebiti;

Rat il-verbal registrat fl-udjenza tat-2 ta' Dicembru, 2005, fejn gie dikjarat li l-provi tal-partijiet inghalqu;

Semghet lid-difensuri tal-partijiet;

Rat in-nota tal-osservazzjonijiet tal-atturi;

Rat li l-kawza thalliet ghal-lum ghas-sentenza;

Ikkunsidrat;

Il-konvenut jghid li kumpanija Irlandiza maghrufa bhala EPPA Investments plc kienet accettat li tkun involuta fi tlett kumpaniji esteri bl-ismijiet ta' G.M. Fiduciaria-Immobiliare S.A., u Conscar S.A., it-tnejn registrati fl-Isvizzera, u Colomba Invest SIM S.p.a. registrata fl-Italja. Gie allegat li Dr. Patrick Spiteri, *tramite* kumpanija tieghu, Foresight Holdings Ltd (kumpanija registrata Malta), kien azzjonist maggjoratarju u direttur fil-kumpanija Foresight European Developments Ltd li kellha 31% tal-isthma fil-kumpanija EPPA Investments plc. Fid-dawl ta' dan l-interess, Dr. Patrick Spiteri, inkariga lill-branch lokali ta' Grant Thornton, ditta ta' *accountants*, sabiex jippreparaw *due diligence reports* ghat-tlett kumpaniji li kienu se jigu akkwistati. Dr. Spiteri jghid li hu dejjem agixxa bhala direttur ta' Foresight European Developments Ltd, u bhala *executive director* ta' EPPA Investments plc, u d-ditta attrici kienet taf b'dan. Id-ditta attrici, minn naha l-oħra, issostni li r-relazzjoni taghha dejjem kienet ma' Dr. Spiteri personalment. Dr. Spiteri jallega ukoll li, f'kull kaz, ix-xogholijiet pattwiti ma gewx esegwiti tajjeb u ma kienux kompletati.

Huwa principju bazilari, li bhala regola persuna normalment tikkontratta ghalha nnifisha, *cioe'*, f'isimha u fl-interess taghha personali.

Kif kellha l-okkazzjoni tghid l-Onorabbli Qorti tal-Kummerc fis-sentenza taghha fl-ismijiet "Frank Cilia noe v. Charles Scicluna", deciza fis-27 ta' April, 1992 (Vol LXXVI.iv.673) u fis-sentenza fl-ismijiet "Avukat Dottor Keith Bonnici noe v. Mark Grima", deciza fit-30 ta' April, 1992,

"Illi hija haga minn lewn id-dinja li normalment briedem jikkontratta ghalih innifsu, sakemm ma jindikax li qieghed jikkontratta f'isem haddiehor, jew jekk dan ma jindikahx espressament, il-kontraent l-iehor ikun ragonevolment jaf illi jkun qieghed jikkontratta f'isem haddiehor".

Il-piz tal-prova li min ikkontratta ghamel hekk f'isem haddiehor tinkombi fuq min jaghmel din l-allegazzjoni.

Il-provi f'dan ir-rigward ghandhom jintiznu fid-dawl tar-regola li fin-nuqqas ta' provi jew anke fid-dubju l-mandat ma jistax jigi prezunt, anzi ghandu jigi eskluż (Troplong "Mandato" no. 50 citata fil-kollezzjoni Vol XLII.ii.203). Inoltre, ghandu jigi rrilevat li l-ligi teziggi (Art. 992 Kap. 16) li kull kuntratt u kull obligazzjoni ghandha ssir u tigi esegwita "*in buona fede*".

Inoltre, fis-sentenza fl-ismijiet "Legend Real Estate Ltd vs Ron Ron Chetcuti", deciza mill-Onorabbli Qorti tal-Appell fl-20 ta' Ottubru, 2003, gie ritenut ukoll li:

"Hu dak il-mument li kien rilevanti u kien f'dak il-mument illi min innegozja mas-socjeta' attrici kellu jirrileva b'mod car u univoku illi f'dik il-kuntrattazzjoni ma kienx qieghed jidher f'ismu imma f'isem persuna ohra ben identifikata. Kellu jassigura li dan il-fatt ikun gie sewwa a konnoxxenza tas-socjeta' attrici f'dak il-mument ghaliex altrimenti jkun qieghed jassumi personalment ir-responsabbilita' ghan-negozju minnu kontrattat u ghall-obbligi li kien jimporta (John Vella noe vs Anthony Vella et, Qorti ta' l-Appell, 3 ta' Dicembru, 1999)"

U aktar tard ziedet li:

"Jispetta lill-gudikant li jizen ic-cirkostanzi ta' kull kaz biex jasal ghall-konvinciment jekk kellux jew le jkun apparenti lill-kontraenti illi xi parti kienet qed tidher in rappresentanza ta' haddiehor. Certi kazijiet huma ovvjji, ohrajn mhux daqstant ovvjji. Fejn hemm dubju pero' wiehed kellu jipprezumi illi l-persuna li qed tikkontratta kienet hekk qed taghmel f'isimha proprju (Lawrence Formosa et noe v. Silvio Felice, Qorti ta' l-Appell, 6 ta' Ottubru, 1999)".

Ara wkoll "John Vella noe vs Anthony Vella", deciza mill-Onorabbli Qorti tal-Appell fit-3 ta' Dicembru, 1999.

Il-Qorti ezaminat il-provi prodotti, u tara li l-konvenuti ma ppruvawx li huma mhumieq personalment responsabbli ghall-pretiz debitu. L-atturi wkoll jaghtu xejra differenti lin-negozjati li kellhom iwaslu ghall-akkwist tat-tlett kumpaniji imsemmija. Jirrizulta li Dr. Spiteri, f'ismu personali, kellu diversi proprjeta' fl-Italja li allegatament kien wiret minghand nannuh. Peress li kellu obligazzjonijiet personali lejn EPPA Investments Ltd, ried jara kif juza dik il-proprjeta' biex jsolvi l-impenji tieghu lejn dik il-kumpanija. Fil-fatt, b'ittra tas-16 ta' Jannar, 2001, il-konvenut indikat lil Scott Hamilton (*Chairman* ta' EPPA Investments plc), il-proprjeta' li personalment kellu fl-Italja u li ried juza biex ikun jista' jottjeni finanzjament halli jhallas ghall-obbligazzjonijiet tieghu lejn il-kumpanija. F'dan il-kuntest hu inkariga lill-atturi sabiex jghinuh f'dan il-pjan u jaghti fidi lill-kumpanija estera li hu kien qed ihabbrek biex isolvi l-problemi finanzjarji li sab ruhu fihom. Ghal dan il-ghan, fit-3 ta' April, 2001, giet iffirmata *engagement letter* favur id-ditta attrici, u din l-ittra giet iffirmata mill-attur Martin Bonello Cole u minn Dr. Patrick Spiteri f'ismu personali.

Irrizulta li l-proprjeta' li Dr. Spiteri kellu fl-Italja kienet giet mgħobbija b'garanziji minn certu Mario Brioschi li kien gie mqabbad mill-istess Dr. Spiteri biex jehodlu hsieb dik il-proprjeta', u allura Dr. Spiteri ried, fl-ewwel lok, issolvi dik il-problema. Fil-fatt irrizulta wkoll li l-proceduri legali li Dr. Spiteri ittenta jiehu gewwa l-Italja *in konnessjoni* mal-proprjeta' li kellu f'dak il-pajjiz, u li xtaq juza biex jottjeni finanzjament halli jkun jista' jonora d-diversi obligazzjonijiet tieghu, kien se jittiehdu f'ismu personali.

Fin-negozjati li Dr. Spiteri kellu biex jillibera l-art tieghu mill-garanziji li impona fuqhom Sig. Brioschi, saritlu proposta biex il-garanziji li kienu inghataw jigu konvertiti f'isthma f'isem Dr. Spiteri. Dr. Spiteri kien qabel ma din il-proposta ghax ra li b'hekk jigu kkancellati l-garanziji u jillibera l-proprjeta' tieghu, u, fl-istess hin, ikun jista' juza l-isthma li ser ikollu f'ismu fit-tlett kumpaniji msemmija. Kien f'dan il-kuntest li Dr. Spiteri ta' inkarigu lill-atturi biex jippreparaw *due diligence reports* fuq it-tlett kumpaniji *in kwistjoni*. Jirrizulta li d-*due diligence assignments* fil-

konfront tas-socjeta' G.M. Fiduciaria-Immobiliare S.A., u s-socjeta' Conscar S.A., li nhargu fis-27 ta' Gunju, 2001, gew iffirmiti minn Dr. Patrick Spiteri f'ismu proprju, wara li kienu gew mibghuta lilu personalment fir-residenza personali tieghu. L-istess sehh fil-kaz tad-*due diligence assignment* fil-konfront ta' Colomba Invest SIM S.p.a. mahrugha fit-9 ta' Lulju, 2001.

Kwindi, jirrizulta li kull *engagement* jew *assignment* moghti lill-atturi, inghata minn Dr. Spiteri f'ismu proprju.

Jirrizulta wkoll li fil-korrispondenza li giet skambjata, mhux biss bejn il-partijiet, izda bejn l-istess partijiet u l-persuni esteri li kienu involuti fil-materja, ghalkemm jissemmew diversi kumpaniji, ir-riferenza lill-Dr. Spiteri dejjem saret f'ismu personali, anke minn Dr. Spiteri stess. Anke meta Dr. Spiteri jirreferi ghad-*due diligence reports*, qatt ma jindika l-involvement tieghu hlief f'sens personali; hekk, per ezempju, f'itra tal-31 ta' Mejju, 2001, Dr. Spiteri juza l-kliem "*myself*", "*I*" u "*my opinion*", u qatt ma jsemmi jew jirreferi ghal xi kumpanija li ghalha hu allegatament kien qed jirrapprezenta.

Ghalkemm l-atturi kienu jinfurmaw lill-EPPA Investments plc, partikolarment lis-Sur Scott Hamilton, b'dak kollu li kienu qed jaghmlu fuq inkarigu ta' Dr. Spiteri, dan kienu jaghmluh minhabba l-impenji li Dr. Spiteri kellu versu dik is-socjeta', u bhala informazzjoni li, *da parti* taghhom kif imqabda minn Dr. Spiteri, kien qed isir xoghol biex jitqiegħed fis-sehh il-pjan ta' determinazzjoni ta' dawk l-impenji. Ix-xogħol tal-atturi, *pero'*, kien isir dejjem fl-interess personali ta' Dr. Spiteri li ried ir-rapporti biex ikun jista' jiehu *an informed decision* jiehux fuq ismu l-azzjonijiet tat-tlett kumpaniji imsemmija.

Jirrizulta wkoll li, wara li mid-ditta attrici, kien sar certu xogħol, inhargu *interim requests for payment*, li kienu gew intestati fuq isem Dr. Spiteri personalment. Ma jirrizultax li Dr. Spiteri kien oggezzjona għal mod kif kienu inhargu l-*letters of request*, izda peress li xtaq li jzomm it-tlett bicciet xogħol separati biex ikun jaf x'hallas u x'kien baqa' fuq kull bicca xogħol, id-ditta attrici bdiet tohrog *invoice* separata

ghal kull kumpanija. Dr. Spiteri kien dejjem iwieghed li se jhallas u qatt ma allega illi hu ma kienx personalment responsabbli ghall-hlas.

Wara li hlasijiet baqghu ma sarux, saru diversi tentattivi biex jintlahaq ftehim fuq dak li kien dovut. Saru laqghat bejn il-partijiet, u f'wahda minnhom jidher li Dr. Spiteri kien anke accetta li jiffirma kostituzzjoni ta' debitu, garantita b'ipoteka specjali, quddiem Nutar Pubbliku. Din il-kostituzzjoni kellha tigi accettata minn Dr. Spiteri personalment, tant li l-atturi, wara li gew infurmati minn Dr. Spiteri li ma kellux proprjeta' libera, talbu parir mill-Avukat taghhom jekk jaccettawx *second ranking*. Din il-korrispondenza, u d-dettalji tal-konvenut u martu u tal-proprjeta' li kellha sservi bhala garanzija, tikkonferma li l-hsieb dejjem kien li l-arrangement isir ma Dr. Spiteri personalment, li, sa dak il-mument, qatt ma cahad l-involviment personali tieghu fil-materja.

Hu veru li wara li sfrattaw in-negozju ghall-hlas, id-ditta attrici bdiet tibghat *statements of account* fuq isem il-kumpaniji esteri *c/o Dr. Patrick Spiteri, pero'*, hu car li dan kien beda jsir wara li Dr. Spiteri kien talab ghall-*statement* separat ghall-kumpanija. Fuq kollox, dawk it-tlett kumpaniji esteri kienu *on the receiving end* tax-xoghol li kellhom iwettqu l-atturi, u fil-fatt lanqas Dr. Spiteri ma jallega li l-hlas kellu jsir minnhom. Is-sottomissjoni tieghu hi li l-hlas, se *mai*, ghandu jsir minn Foresight Holdings Ltd, jew Foresight European Developments Ltd. L-allegazzjoni tieghu li hu informa verbalment lill-atturi u/jew lill-Avukat taghhom li hu kien qed jagixxi biss bhala Avukat jew *in rappresentanza* tal-kumpaniji indikati, giet kategorikament michuda mill-atturi u l-Avukat taghhom, u meta qieset il-provi kollha prodotti, l-Qorti mhiex konvinta la li Dr. Patrick Spiteri kien qed jagixxi bhala mandatarju ta' xi kumpanija u lanqas li hu, fil-mument tal-kontrattazzjoni, indika mal-atturi li hu kien qed jidher f'isem terzi.

Kwindi, l-eccezzjoni relattiva marbuta man-nuqqas ta' interess guridiku tal-konvenuti li jwieghbu ghat-talbiet attrici qed tigi michuda.

Fil-kuntest tal-eccezzjoni li x-xogholijiet miftiehma ma gewx kompletati u/jew ma sarux sew, il-Qorti, wara li ezaminat l-atti tal-kawza, ma jidhirlix li din l-allegazzjoni giet sostnuta. Il-konvenut jallega xi deficjenzi fir-rapporti pprezentati, *pero'*, dawn ma gewx sostnuti u lanqas ma ntwera li, jekk kien hemm xi nuqqasijiet, dan kien tort tal-atturi. Mid-dokumenti esebiti ma jirrizultax, lanqas, li qatt gew registrati xi ilmenti fuq l-operat tal-atturi, u l-atturi cahdu li l-konvenut qatt irrimarkalhom li ma kienx kuntent bix-xoghol. Jekk xi xoghol baqa' mhux kompletat, dan kien minhabba nuqqas ta' kooperazzjoni tal-konvenut li mhux dejjem kien iforni lill-atturi bl-informazzjoni jew bid-dokumenti mehtiega. L-atturi riedu jkomplu u jikkonkludu l-inkarigu lilhom moghti, *pero'*, jidher li huma qatt ma rcevev l-informazzjoni mehtiega biex ikunu jistghu jispicaw ix-xoghol. L-atturi qed jitolbu hlas tax-xoghol li kienu lahqu ghamlu u dan *a bazi* tal-ftehim milhuq mal-konvenut. *Kwindi* t-talba ghall-hlas hija gustifikata.

Fl-ahharnett, il-Qorti tosserva li dan id-dejn hu wiehed civili naxxenti mix-xoghol u hidma li wettaq il-konvenut, u *kwindi, ai termini* tal-artikolu 1327(a) u (f) tal-Kodici Civili, id-dejn jorbot il-komunjoni tal-akkwisti ezistendi bejn il-konjugi Spiteri.

Ghaldaqstant, ghar-ragunijiet premessi, tiddisponi mill-kawza billi fil-waqt li tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenuti, tilqa' t-talbiet attrici u tikkundanna lill-konvenuti jhallsu lill-atturi s-somma ta' Lm18,640 (tmintax il-elf, sitt mija u erbghin liri Maltin) ghas-servizzi minnha rezi, bl-imghax legali mis-27 ta' Gunju, 2003, sal-pagament effettiv.

L-ispejjez tal-kawza jithallsu kollha mill-konvenuti.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----